

ZOBBER

Namnet - som anses betyda "supare", "sörplare" eller "soppmakare", men också kan vara en härkomstbeteckning på namnet Zobbe i Westfalen - återfinns inte i några andra städer än Visby, Lübeck och Reval.

Möjligen var Henrik (tabell 1) den förste bäraren av namnet, varvid han bör ha erhållit det i Visby. En annan, kanske troligare möjlighet är att namnet hänger ihop med den lågadliga Westfaliska släkten Zobbe (soppa). Det är nämligen lockande, att i riddaren Albert Zobbe, omtalad i Westfalen 1252-1264¹, se en äldre (halv)bror till Henrik (tabell 1).

I Visby tillhörde släkten det yppersta borgerskapet, vilket inte minst utvisas av olika giftermål. Det är därför högst troligt, att både Henrik (tabell 1) och Albert (tabell 2) suttit i det tyska Visbyrådet. Den Zobberska vapenbilden kom senare att ingå i den Swertingska skölden.

Tabell 1

HENRIK: Född i Westfalen omkring 1215. Inflyttad till Visby omkring 1245. Borgare där ca 1245-1275 och säkerligen rådman ca 1265-1275. oo(?) N, dotter till en *Jordan*. Barn(?):

Albert: Tabell 2.

Jordan: Tabell 8.

Ludolf: Född i Visby omkring 1255. Hans hustru erhöll 1315, genom sina borgensmän, 15 mark rigiskt av Revalrådet, att återbetalas inom år och dag².

Dotter: Född omkring 1260. oo(?) *Albert Travelman*.

Tabell 2

ALBERT: Son till Henrik, tabell 1. Född i Visby omkring 1245. Borgare där ca 1270-1305 och säkerligen rådman ca 1295-1305. Barn(?):

Henrik: Tabell 3.

Albert: Tabell 5.

Johannes: Tabell 7.

Dotter: Född i Visby omkring 1275. oo Johannes van *Köln*³.

Barn: Född i Visby omkring 1280. Avliden som barn, omkring 1290/1295 och begravnen vid S:t Hans⁴.

Tabell 3

HENRIK: Son till Albert, tabell 2. Född i Visby omkring 1275. Utflyttad till Lübeck, där han 1321 köpte 2 hus vid Breite Strasse 41⁵ och samma år, 19/4, blev borgare⁶. I Lübeck uppträder han i relation till Johannes *Pleskows* änka 1325⁷ och med Henrik *Pleskow* samma år⁸, samt bland flera transaktioner lånar han och sistnämnde *Pleskow* pengar av Henrik *Strande*⁹. I Lübeck blev han rådman 1325 och han avled 1329¹⁰. oo 1325(?) med Alheid, dotter till Lübeckborgaren Ludwig Doreman¹¹. Änkan gifte om sig med Lübeckrådmannen Johannes Constantin. Barn:

Albert: Född i Lübeck omkring 1326. Han ingick 1346 handelsbolag med styvfadern Johannes Constantin i Lübeck, i vilket de satte in vardera 75 mark lübskt¹². 1348 delade han och brodern upp sitt arv, fast och löst, hus och lösöre, utom huset på Gotland som de skulle behålla tillsammans¹³. Troligen avled han i pesten 1350.

Henrik: Tabell 4.

Tabell 4

HENRIK: Son till Henrik, tabell 3. Född i Lübeck omkring 1328. 1348 delade han och brodern upp sitt arv, fast och löst, hus och lösöre, utom huset på Gotland som de skulle behålla tillsammans¹³. Avliden före 1383¹⁴. Han lyckades uppenbarligen inte som köpman (återfinns ingen gång i Lübecks Niederstadtbuch) utan verkade troligen som hantverkare. Barn:

Hinse: Född i Lübeck omkring 1360. Guldsmed i Lübeck. En av de ivrigaste aktörerna vid omvälvningarna i Lübeck 1408. Rådman i det nya rådet 1410-1412. Avrättad 1416 11/6¹⁵.

Elisabet: Född i Lübeck omkring 1360. Nunna vid S:t Johanni i Lübeck 1383¹⁶.

Tabell 5

ALBERT: Född i Visby omkring 1280. Borgare där 1333 9/11 då hans kusin, Lübeckborgmästaren Henrik Pleskow, utsåg honom till att hjälpa till vid instiftandet av en vicaria i Vårfrukyrkan i Visby¹⁶. Han var Flandernhandlare och utsattes på 1340-talet för övergrepp av Flamländare, för vilka klagan fördes av sonen 1358¹⁷. Före detta år har alltså Albert avlidit. Barn:

Henrik: Tabell 6.

(?)**Herman:** Född i Visby omkring 1315. Prästerlig?

Barn: Född i Visby omkring 1310. Död som barn, omkring 1320/1325, och begravnen vid S:t Hans¹⁸.

Tabell 6

HENRIK: Son till Albert, tabell 5. Född i Visby omkring 1305. Borgare i Visby 1358 då han anförde klagomål till Brügge, om övergrepp av Flamländare begångna mot fadern på 1340-talet¹⁷. 1368 förde han kläde mellan Lübeck och Danzig¹⁹. oo(?) Geseke Wise. Barn(?):

Herman: Se Wise.

Elisabet: Född i Visby omkring 1340. 1358 14/10 och 1364 15/6 ihågkommen i Hildegund Zobbers testamenten med 5 respektive 3 mark penningar²⁰. Hon avled 1381 1/11 och begravdes i S:t Hans²¹. oo Martin Schriver.

Tabell 7

JOHANNES: Son till Albert, tabell 2. Född i Visby omkring 1285. Borgare i Visby(?), död före 1317 då änkans nye make, N Nienkerke pantsatte sitt hus i Reval till hans barn för 7 mark silver och 3 öre²². 1347 krävde Bernhard Kalmar för sin hustrus del gods i Reval av Johannes Zobbers arvingar i Lübeck²³. oo NN, 1317 omgift med N Nienkerke²². Barn:

Barn: Född omkring 1305. Levde 1317, då styvfadern pantsatte sitt hus i Reval för 7 mark silver och 3 öre till Johannes Zobbers barn²².

Dotter: Född omkring 1310. Levde 1317, då styvfadern pantsatte sitt hus i Reval för 7 mark silver och 3 öre till Johannes Zobbers barn²². oo före 1347 Bernhard Kalmar då denne för hennes del krävde gods i Reval av Johannes Zobbers arvingar i Lübeck²³.

Tabell 8

JORDAN: Son till Henrik, tabell 1. Född i Visby omkring 1250. Han måste ha avlidit redan omkring 1285, då hustrun gifte om sig. oo Gherborg, dotter till Jacob Silkentopp och omgift med Henrik Wise²⁴. Barn:

Henrik: Tabell 9.

Herman: Född i Visby omkring 1280. 1314 borgare där(?) då han betalade Revalrådet 24 mark silver för att få tillträde till broderns hus där²⁵.

(?)**Gherborg:** Född i Visby omkring 1285. Hon avled 1349/1350 i Köln och begravdes där med andra maken²⁶. oo 1 Johannes Dörel(er)^{26a}. oo 2 Herman Swerdsliper.

Helfwig: Född i Visby omkring 1285. Känd 1365 21/5 genom sonen Simon Swerting Helwigsson²⁷. oo 1 Albert van Vlanderen, oo 2 Herman Swerting.

Tabell 9

HENRIK: Son till Jordan, tabell 8. Född i Visby omkring 1280. Borgare där 1314, då brodern betalade 24 mark silver till Revalrådet för att få tillträde till Henriks hus i Reval (WSR 50). Rådman i Visby (NStB I 831:5, DS VIII 7001), säkerligen redan omkring 1330. 1340 15/8 lånade han ut 112 mark penningar till Lübeckborgaren Herman Blumenrod (NStB I 395:9). Samma år, 8/9, lånade han ut 220 mark penningar, nu till Lübeckborgaren Herman Vogel (NStB I 397:2). Död före 1350 1/3 (DS VI 5225). Troligen har han avlidit redan före 1343, då sonen flyttade till Lübeck. Det förefaller högst troligt att han avrättats 1342 jämte bl a svågern och handelspartnern Herman Swerting. Det handelsbolag som de bägge hade ihop fördes vidare av änkan och Swertings barn (NStB I 831:5). oo Helenborg, dotter till Johannes Wise. Barn:

Henrik: Född i Visby omkring 1315. Död som barn eller yngling, ca 1325/1330. Begravd i S:t Hans³³.

Jordan: Född i Visby omkring 1320. Efter faderns avrättning(?) flyttade han till Lübeck, där han blev borgare 1343 24/6³⁴. Död före 1364³⁵, troligen ganska kort efter överflyttningen till Lübeck (pesten 1344?).

Öreta/Margareta: Född i Visby omkring 1315. Hennes barn blev ihågkomna i moderns och systemns testamenten 1358, 1364 och 1383³⁶. Själv var hon död före 1378³⁷. oo kusinen Henrik van *Vlanderen*.

(?)**Helenborg:** Född i Visby omkring 1325. Död som barn.

Gherborg: Född i Visby omkring 1335. Död före 1364³⁵.

Snildegund: Född i Visby omkring 1335. Hon levde i Lübeck 1355-1399³⁸. oo 1 ca 1350/1355 Wenemar van *Essen*³⁹, oo 2 1358/1359 Arnold *Pleskow*⁴⁰, oo 3 1364/1365 Gotfrid *Travelman*⁴¹.

Bomärke för N Zobber, under tabell 2, ca 1300.

Bomärke för Hinse Zobber, under tabell 4, 1411.

Bomärke för Elisabet Zobber, under tabell 6, 1381.

Bomärke för N Zobber, hustru till Johannes Kølne under tabell 2, ca 1320.

Bomärke för Henrik Zobber, under tabell 9, ca 1325.

Bomärke för Gherborg Døreler(?), under tabell 8, 1344.

Bomärke för N Zobber, under tabell 1. Jmf *Travelman*.

NOTER

1) WUB VII 777, 1164. 2) WSR 79. 3) Bomärke GGW 65. 4) Bomärke GG II 634. 5) Jac-Q s 666, 668. 6) Civilitates 1321:73. 7) Jac-Q s 668. 8) NStB I 98:1. 9) NStB I 97:16. 10) RL 325. 11) Jac-Q s 259, 666, NStB I 208:3, 215:2. 12) NStB I 80:6. 13) Koppe GF (OStB). 14) Jac-Q s 142. 15) RL 475. 16) LBM I 126. 17) HR III 240:3 §2. 18) Bomärke GG II 611. 19) HPZ 599. 20) LBM II 725, Hs 771 p 122. 21) GG II 535. 22) WSR 126. 23) WSR 686. 24) Jämför Margareta *Wise/Pleskows* och hennes barns nära relationer till familjerna *Wise*, *Zobber*, *Weze* och *Swerting*. 25) WSR 50. 26) B 99 p 65. 26a) Jmf bomärke GGW 483. 27) Hs 771 p 129. 28) NStB I 831:5, DS VIII 7001. 29) NStB I 395:9. 30) NStB I 397:2. 31) DS VI 5225. 32) NStB I 831:5. 33) Bomärke GG II 626. 34) Civilitates 1343:42. 35) DS VIII 7001. 36) LBM II 725, DS VIII 7001, Hs 771 p 122. 37) Hs 771 p 280. 38) Civilitates 1355:180, LBM II 725, 728, Jac-Q s 9, Mag-Q s 673, NStB I 792:3, 794:2, 794:3, DS VIII 7001, Hs 771 p 122, 129, 331, NStB 1395 (Koppe GF). 39) LBM II 725. 40) Hs 771 p 122. 41) Jac-Q s 9.